

Dybder og Overflader i menneskesyn på psykiatri- og handicapområdet

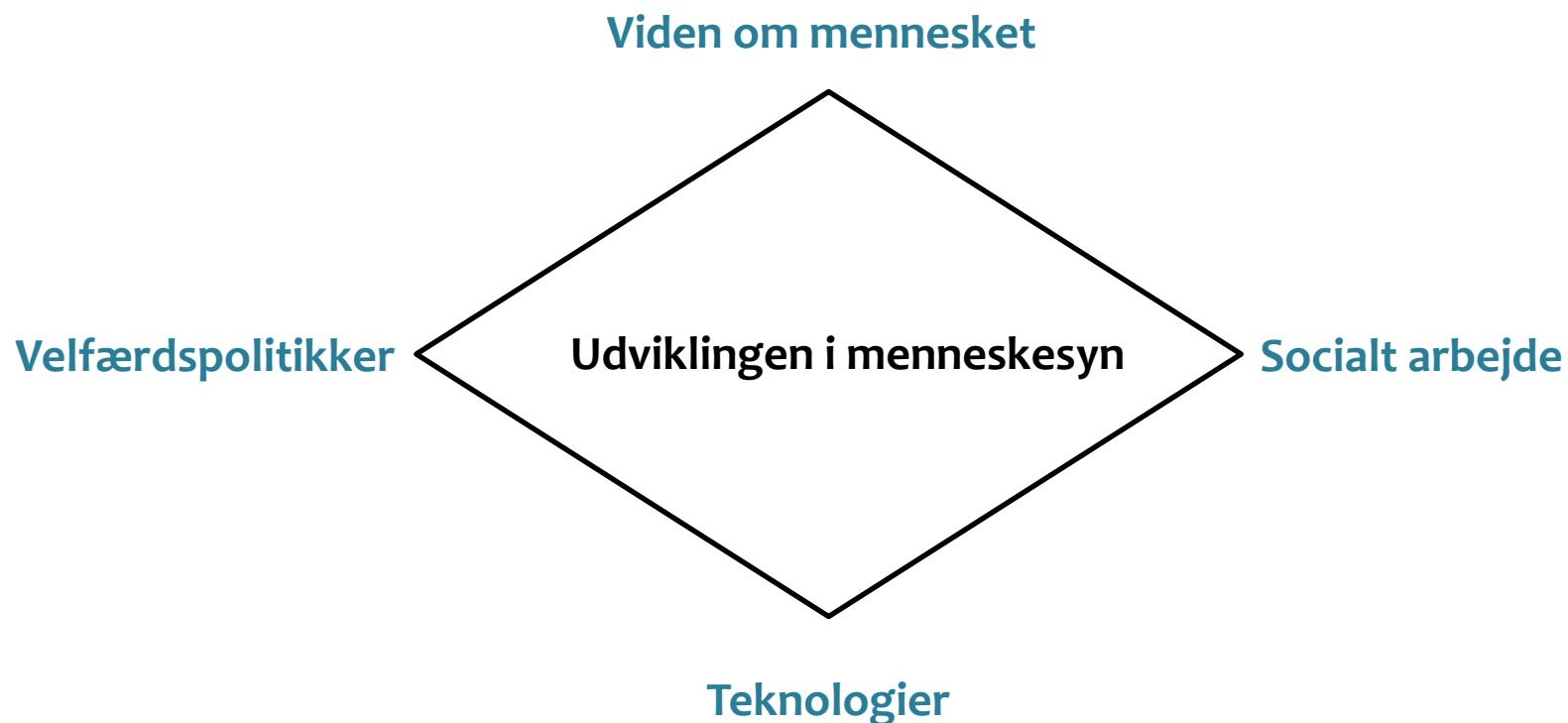
Velfærdspolitikker, teknologier og viden om mennesket

Pia Ringø

Cand.scient. Soc. PhD

Institut for sociologi og Socialt Arbejde Aalborg Universitet

Forskningsprojektet - fokus

Forskningsprojektet - design

Et kvalitativt teorigenererende casestudie der

- Udforsker udviklingen af mennesyn i tid og rum
- a) Psykiatri / handicapområdet b) Beskæftigelsesområdet c) Det boligsociale område, d) Familie, børn- og ungeområdet,

Tre delprojekter

1. Kvalitative dokumentstudier af den historiske udvikling
2. Kvalitative casestudie i socialt arbejdes praksis
3. Teoriudviklende studier – udvikling af modeller

Forskningsteamet

- **Mia Arp Fallov** Det boligsociale område
- **Jens Kjaerulff**, Beskæftigelsesområdet
- **Rasmus Hoffmann Birk** Det boligsociale område
- **Maria Appel Nissen** Familie, børn og unge området
- **Pia Ringø** Psykiatri og handicapområdet

Master uddannelsen i Vidensbaseret Socialt Arbejde

Dagens refleksionsspørgsmål:

- Hvilke politiske forståelser af menneske, samfund og sociale problemer har præget udviklingen af velfærd?
- Hvordan har viden præget udviklingen, hvilke former for viden, hvilke forståelser og forklaringer har eksisteret?
- Hvilken betydning har det for synet på borgeren som klient, bruger, borger, samarbejdspartner og hvilken betydning har det for socialt arbejdes udvikling, indhold og funktion?

Stemmer kortet overens med terrænet?

Former for refleksion

Et spørgsmål om at kravene til vedligeholdelse af de fagprofessionelles kompetencer i anvendelse af de diagnostiske instrumenter skal skærpes. Fx gennem fælles obligatorisk efteruddannelse der kan bidrage til en mere ensartet praksis **(Refleksion: Forbedring af praksis indenfor eksisterende rammer)**

Eller et spørgsmål om at **kortet** (redskabet – teknologien - diagnoserne) ikke altid stemmer overens med **terrænet** (den virkelighed borgere og praktikere oplever)? – Differentierede oversættelser i praksis?

Historiske pointer

Det produktive og det uproduktive menneske

- Et kontinuerligt fokus på at fremme det produktive menneske i en økonomisk og arbejdsmæssig forstand – at højne befolkningens produktive standard – men hvordan? Socialt arbejdes medierende udførende funktion..
- Skiftende ontologiske modeller 'bagved' de politiske formuleringer
- Skiftende forståelser og forklaringer af sociale problemer, sygdom, psykiske lidelser.. Ect

Stemmer kortet overens med terrænet?

Det historiske studie

Datamateriale

- Dansk/international litteratur om forskningsspørgsmålet herunder
- Relevante historiske studier af forskningsspørgsmålet og på de 4 områder
- Velfærds- og socialpolitiske dokumenter vedr. velfærd og på de 4 områder
- Betænkninger, love, vejledninger, planer
- Faglig litteratur, skrifter, rapporter m.m.
- Studier af socialrådgiveren 1938-2000
- Studier af andre faglige tidsskrifter
- Visuelt materiale

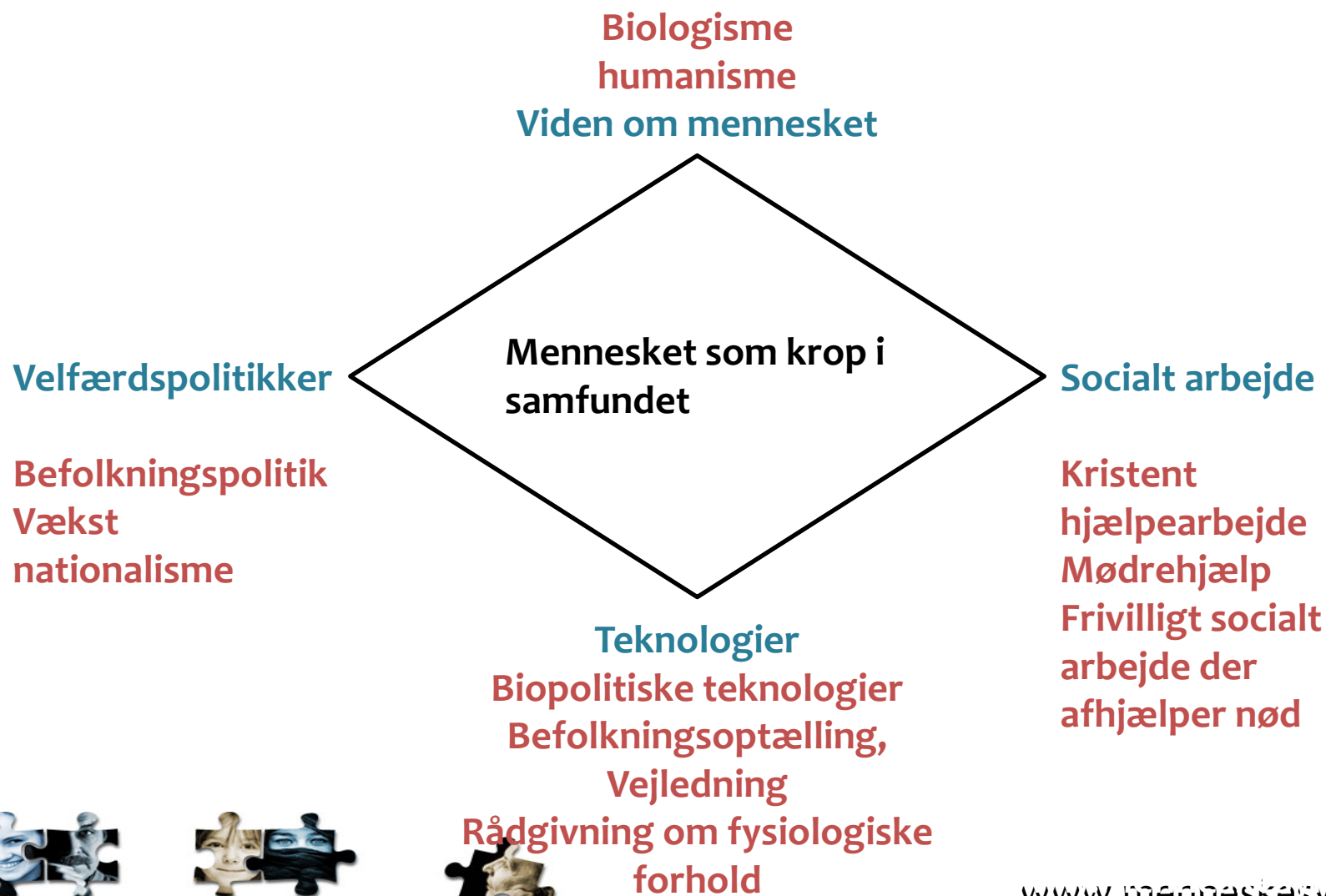

Historiske og aktuelle bevægelser

- Masterplanen har medvirket til at gøre op med **et forældet menneskesyn**, som ikke har haft øje for **udviklingspotential** hos den enkelte borger. Det udtrykkes fra flere sider, at det gamle system har gjort borgerne 'tillært hjælpeløse', med fokus på pleje og omsorg i henhold til diagnosen (Masterplan Social og Tilbud 2015).
- Det er nye roller for borger og system – derfor taler vi i disse år om et paradigmeskifte, om en transformation, **ligesom en rejse ind i et ukendt land** (Ip 4 Psykiatri og handicap)

Mennesket som krop i samfundet (30'erne og 40'erne)

Fra almisser til rettigheder

At disse Undermaaleres upåagtede Nærværelse paa det konkurrerende Arbejdsmarked har en Tendens til at forringe den sunde, bringe Gennemsnitsbegavelsen og Selvkontrollen ned, sænke Samfundsordenens saavel som Samfundsintelligensens Niveau (Steincke 1912:25). Men vil man leve og virke i det moderne Samfund, maa man tage en Haand med i "alt forefaldende Arbejde" og da først og fremmest i Arbejdet med at forhindre, at det nuværende Samfunds Grundskader fører slægten nedad. Man maa også herved erindre at Overklassen stadig rekrutteres nedefra [...] (Steincke 1912:27)

Steincke 'Fremtidens forsørgelsesvæsen'

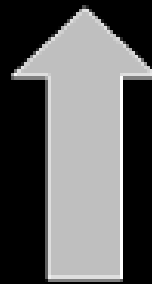
Enhver der lever, ethvert menneskeligt væsen skal have ret til den lykkeligst mulige tilværelse, og skal, om fornødent, beskyttes og plejes. Kun i én henseende må samfundet være på sin post: med hensyn til forplantningen [.....]

Vi behandler "undermåleren" med al omsorg og kærlighed, men forbyder ham blot til gengæld at formere sig (Steincke 1920 Af Fremtidens forsørgelsesvæsen)

Biologisk determinisme

Symptomer / adfærd

Fra krop til fokus på menneskets vilkår

Fattigdom er ikke alene besværlig og trættende i det rent praktiske, men den er tillige en stadig udhulende Faktor overfor den for en Opdrager saa nødvendige Selvagtelse ... I **Fællesskab nedbryder disse Grundstemninger Modstandskraften og forøger Trætheden**. Den enlige Mor er ikke blot træt af at klare Kampen for Brødet, Besværet med at passe baade Børn og Arbejde, men hun er træt af *at være alene, og hun er træt af at høre til den fattigste og mindst ansete Gruppe* i vort kun delvis demokratiske Samfund, hvor Klassefornemmelser stadig har stor Indflydelse paa Folks Tænkemaade (Socialrådgiveren Skolepsykolog Nørvig 1947: 6-8)

- Rolling Stones
- "What a drag it is getting old - "Kids are different today," I hear ev'ry mother say - Mother needs something today to calm her down And though she's not really ill There's a little yellow pill, She goes running for the shelter of a mother's little helper And it helps her on her way, gets her through her busy day - "Things are different today," I hear ev'ry mother say (Rolling Stones 1965)

Mennesket i samfundet (50'erne og 60'erne)

Vejen Frem 1961

Den demokratiske socialisme har menneskets frigørelse og alle menneskers lige ret til de økonomiske og kulturelle goder som mål. Midlet til at nå dette mål er det fællesskab mellem menneskene inden for de enkelte samfund og mellem folkene verden over, der er så påkrævet som ingensinde tidligere i historien [...]. Enhver økonomisk hindring for børnenes og de unges uddannelse fjernes. Betaling for offentlig undervisning og uddannelse afskaffes [.....] en moderskabsydelse skal gennemføres [...] Børnetilskuddet til enlige øges (Vejen Frem 1961)

Velfærdsstatens guldalder

- Velfærdsstatens ‘guldalder’
- Mennesket er formet af sine omgivende strukturer
- Borgeren er præget af de betingelser, udfordringer og muligheder, som han er vokset op med, en sårbarhed, stresstærskel og modstandsdygtighed der skaber et beredskab hos den enkelte, som er afgørende for hvordan han reagerer på de udfordringer han udsættes for (Socialreformkommissionen 1966).
- Borgerens rettigheder sættes i centrum
- Fortsat fokus på den produktive befolkning, men forklaringsmodellerne skifter

Menneskets vilkår

”Det er jo nemlig almindelige moderne mennesker, der bor her. De går moderne klædt, spiser moderne mad, tjener moderne lønninger. Så snart de er uden for deres eget kvarter, på arbejdspladser, i stormagasiner, på forlystelsesstederne—så oplever de den moderne verden, betjener dens frembringelser. De kan passe tiptop moderne maskiner på fabrikker, kontorer og i forretninger. De kan få en elevator til at ryge både op og ned, de kan betjene varmt vandshaner, de kan behandle linoleumsgulve og stålvaske, de kan dreje op og i for radiatoren — det hører alt sammen med til deres daglige liv uden for kvarteret, derude hvor de er med i produktionen og sætter omsætningen i vejret. Men hjemme, hvor de bor, der, hvor deres børn vokser op og får deres grundpræg, der har de værsgo at klare sig i omgivelser og med lejligheder, som for 70—80 år siden, da det hele var nyt, var sundhedsfarligt og i alle henseender underlødigt...” (Krappe Socialrådgiveren nr 2 1956:17)

Den kroniske belastningsneurose (fx Christensen Socialrådgiveren nr. 2 1956:15)

Psykoanalyse og Marxisme 1969

Vi må interessere os for personlighedens tilblivelse i det aktuelle samfundsmønster. Og dette er ikke blot et spørgsmål om hvorledes samfundet indvirker på den nyfødtes uskrevne tavle. Vi må derimod nå frem til at kunne se personlighedsudviklingen som en vekselvirkning mellem medfødte-biologiske strukturer og samfundsmæssige strukturer [...]
Netop superegoets tilblivelsesproces ligger mellem biologi og samfund (Socialrådgiveren 1969).

DSM-II i 1968:

De psykiatriske manualer fokuserede på de underliggende ubevidste mekanismer, som man antog havde betydning for udviklingen af psykiske reaktioner og symptomer. Et eksempel herpå er diagnosen hysterisk neurose fra diagnosesystemet DSM-II i 1968

- "Hysterical neurosis is characterized by an involuntary psychogenic loss or disorder of function. Symptoms characteristically begin and end suddenly in emotionally charged situations and are symbolic of the underlying conflicts" (American Psychiatric Association 1968:40).

Depression, der udelukkende var en mindre diagnose i klassifikationssystemerne på dette tidspunkt, beskrives ligeledes som værende et resultat af indre konflikter eller ydre omstændigheder:

- "This disorder is manifested by an excessive reaction of depression due to an internal conflict or to an identifiable event such as the loss of a love object or cherished possession (American Psychiatric Association 1968: 41).

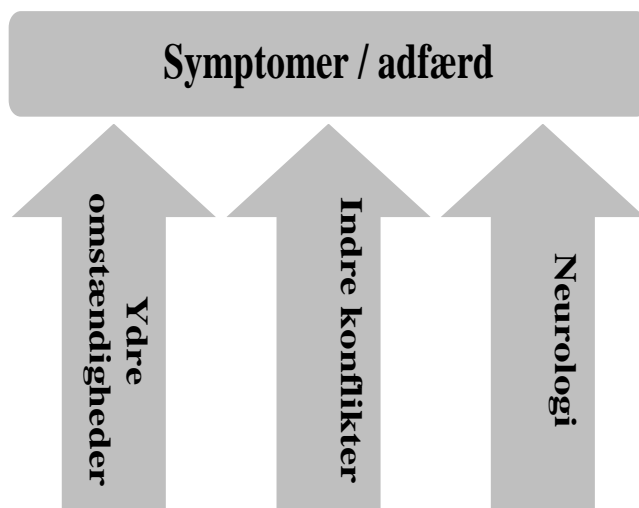

En stratificeret ontologi

Domæne	Indhold
Det empiriske	Erfaringer og observationer
Det faktiske	Begivenheder og fænomener
Det virkelige	Strukturer, mekanismer, kausale potentialer og tilbøjeligheder

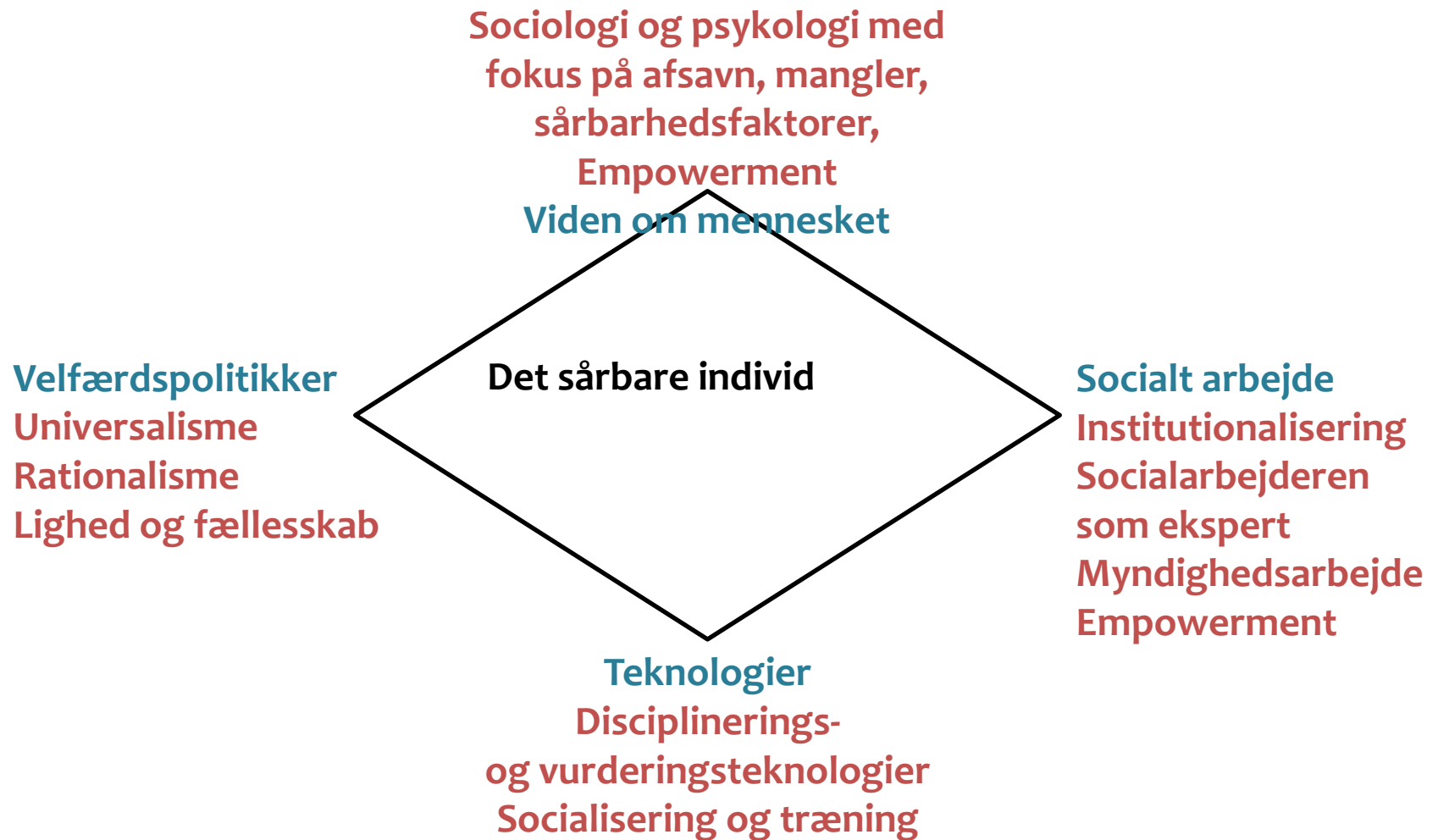
En dybde-ontologisk forståelse

Figur 2: Et fokus på generative, intransitive mekanismer

Det sårbare individ – 1970'erne

Fattigdom, mangel på ressourcer

Den ideelle politik ville være at sikre forældrene mulighed for selv at kunne tage vare på barnet, så det i hvert fald ikke er fattigdom og manglende ressourcer, der tvinger forældre til at få deres barn anbragt uden for hjemmet (Bagley & Young, 1979; Mandell, 1973). Der er tale om samfund med store sociale og økonomiske forskelle, hvor en gruppe forældre (ofte enlige) er afskåret fra erhvervsuddannelse og beskæftigelse. Den lave indkomst fører igen til elendige boligforhold, hvorved der opstår en situation, der samlet set gør det vanskeligt at være gode forældre og øger risikoen for vanrøgt og mangelfuld omsorg (Bagley & Young, 1979; Holman, 1975; Mandell, 1973). Børns velfærd er i dette perspektiv først og fremmest samfundets ansvar

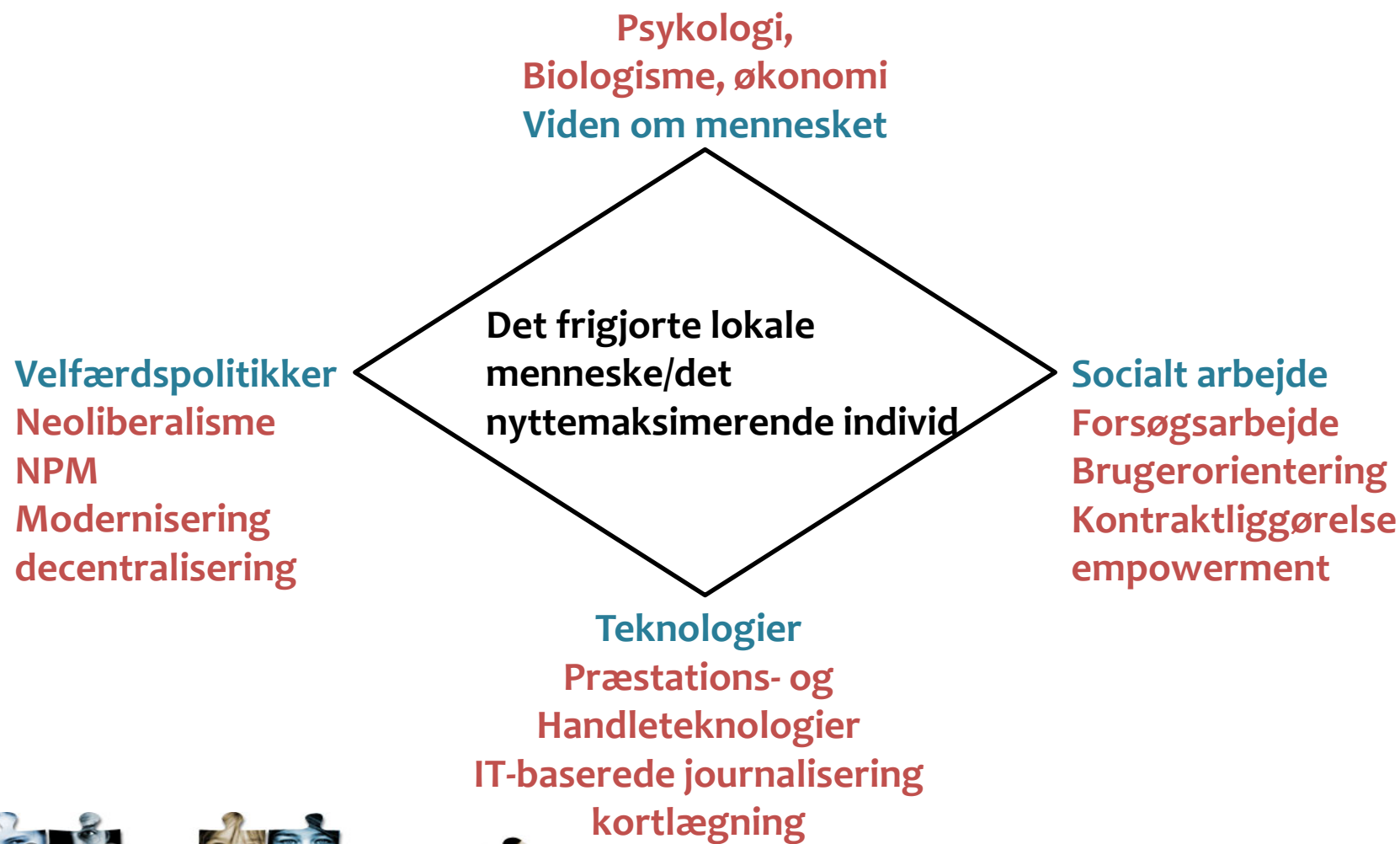
Fra det sårbare menneske til det medlevende ligeværdige menneske

”Som udgangspunkt nåede medarbejdergruppen til enighed om at betragte *borgerne som ligeværdige medlemmer af samfundet*, d.v.s. også med lige ret til samfundets goder. Det må således være socialforsorgens opgave at have denne opfattelse af menneskenes lige ret til samfundets goder og lige pligt til at efter evne at deltage i samfundets udvikling som grundlæggende antagelse”.

”Udgangspunktet for lokalkontorets klientarbejde må være at betragte klienterne som **selvstændige, ansvarlige** mennesker, som kan indgå i et gensidigt samarbejde, og som har et basalt ønske om at klare sig selv i samfundet. Dette indebærer bl.a. at klient og medarbejder gensidigt kan stille krav til hinanden, og at klienten ikke ydmygt skal nøjes med at tage til takke, men kan være medbestemmende/have medindflydelse på et samarbejde” (Rapport om forsøgsprojektet i Brammersgade 1974 s. 14 og 34)

Det frie individ (80'erne)

Moderniseringsprogram 1983

- Det er regeringens opfattelse, at der skal gennemføres en **decentralisering af ansvar og kompetence**. arbejdet bliver mere effektivt og tilgodeser brugernes behov bedre, hvis beslutningerne træffes så tæt som muligt ved det personale, der har direkte kontakt med borgere og virksomheder. For de ansatte vil det give et større råderum og flere udfordringer. De centrale myndigheder i stat og kommuner skal indskrænke sig til at fastsætte generelle rammer for de udførende institutioners og myndigheders virke. Samtidig med denne redegørelse anmodes finansudvalget om tilslutning til en reform af det statslige budget og bevillingssystem. Reformen skal decentralisere ansvar og kompetence på det økonomiske område til de enkelte statslige institutioner og styrelser. Reformen indebærer desuden en stærkere politisk indflydelse på udviklingen i de samlede offentlige udgifter (**Regeringens Moderniseringsprogram 1983**)

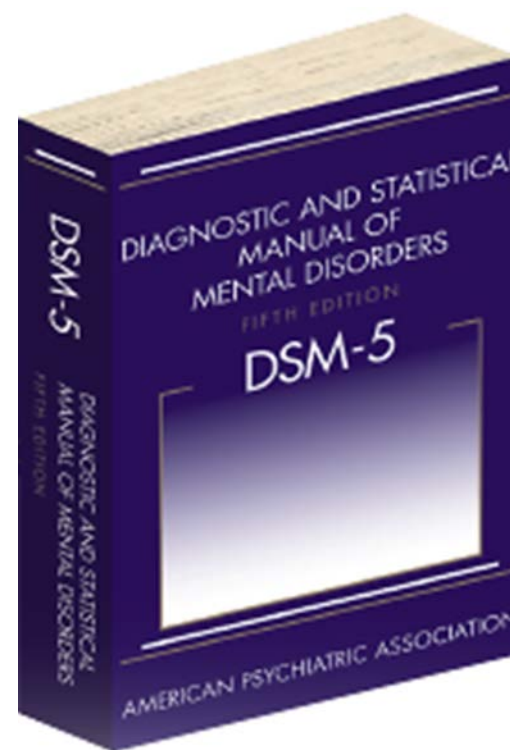
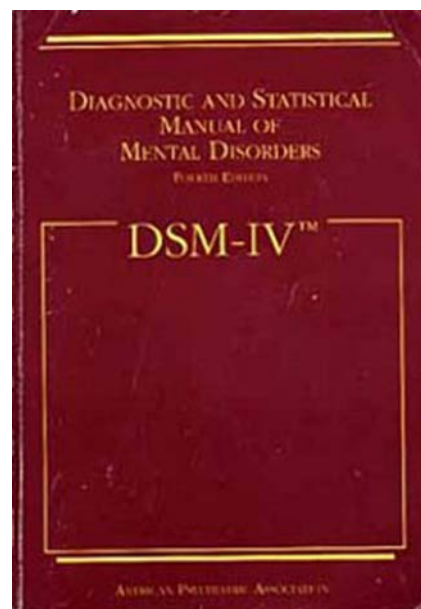
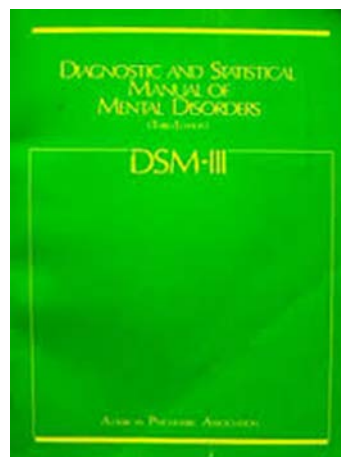

Socialrådgiveren

- Ringe samarbejde mellem socialt og psykiatrisk system (1989)
- Organisationsmodeller for distriktpsychiatrien (1989)
- Socialrådgiverne i fremtidens psykiatri (1989)
- Socialrådgiver i distriktpsychiatrien (1989)
- Dét er distriktpsychiatri (1989)

Nye diagnosesystemer. En videnskabelig sejr?

Nye diagnosesystemer ICD-10, DSM-III 1980

Udredning og diagnosticering sker ud fra en objektiv vurdering af:

- - Symptomer
- - Adfærd
- - Tilstandens varighed

- Diagnoseklassifikationen bygger på et erfaringsmæssigt, empirisk grundlag

- For at opnå en diagnoseinddeling, som kan accepteres universelt er den gjort a-teoretisk og non-ætiologisk

- Definitionen bliver rent beskrivende, dvs. man henholder sig til det alle kan høre og se; altså de symptomer, som en person kan beskrive eller de psykopatologiske forandringer som direkte kan iagttages

En videnskabelig sejr?

- ICD-10, DSM III, baseret på sikre, effektive, objektive tests, **øget diagnostisk reliabilitet**
 - Empiristiske idealer om analytisk klarhed gennem deskriptive definitioner og observation
- One explanation attributes the success of the DSM-III to the power of scientific knowledge. Its advocates equate its classifications with objectivity, truth, and reason. According to Gerald Klerman, the highest-ranking psychiatrist in the federal government at the time, the movement from the DSM-I and II to the DSM-III was a ‘victory for science’ (Klerman, Valliant, Spitzer & Michels 1984:539). **Melvin Sabshin, the executive officer of the American Psychiatric Association, called it a great triumph of “science over ideology” (Sabshin 1990:1272). For the proponents of the DSM-III “the old psychiatry derives from theory, the new from fact” (Mayes og Horwitz 2005).**

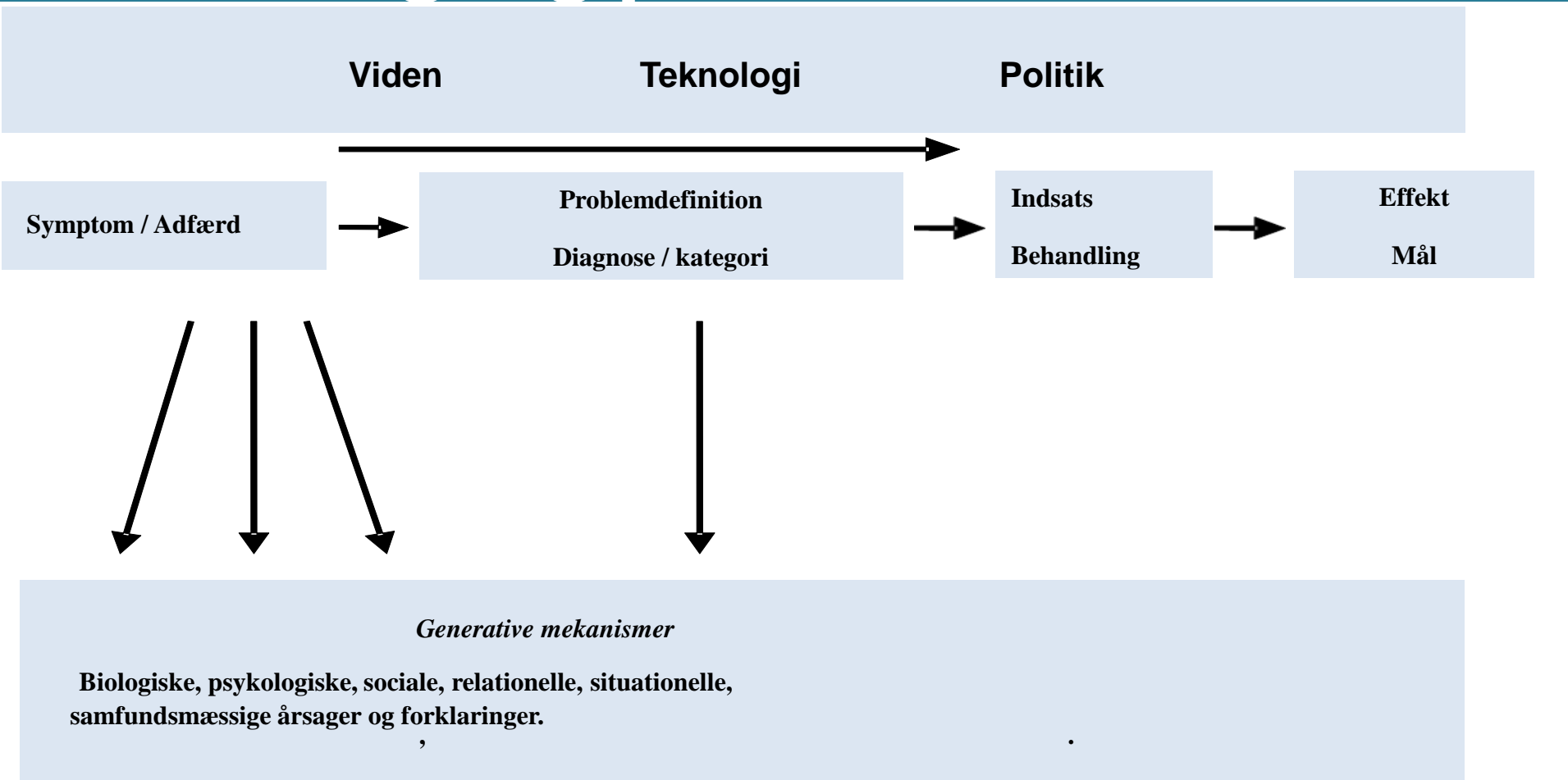
Diagnostisk reliabilitet siger ikke meget om validiteten af kategorierne (Ekeland 2003)

Eksempel fra praksis

- ”Det var ligesom den henvisning jeg fik, det var en lille adopteret dreng, hvor psykologen sagde at, ”jeg har forsøgt at lære ham at tælle til 10 når de andre kalder ham negerbolle, men han er altså meget impulsstyret og det kan han altså ikke lære”. Der måtte jeg sige, at det er da også fuldstændigt urimeligt, og du skal snakke med de andre børn om at det ikke er i orden at kalde nogen noget som ikke er pænt. Hun tænker jo impulsstyring er lig med ADHD, så han må ind til børnepsykiateren. Børn skal ikke tælle til ti når de bliver mobbet. De voksne skal fjerne mobningen” (Psykiatrisk speciallæge BUC 2012).

Dybder og overflader i viden, teknologi og politik

Symptomer
Adfærd

Diagnoser
Funktionsniveau

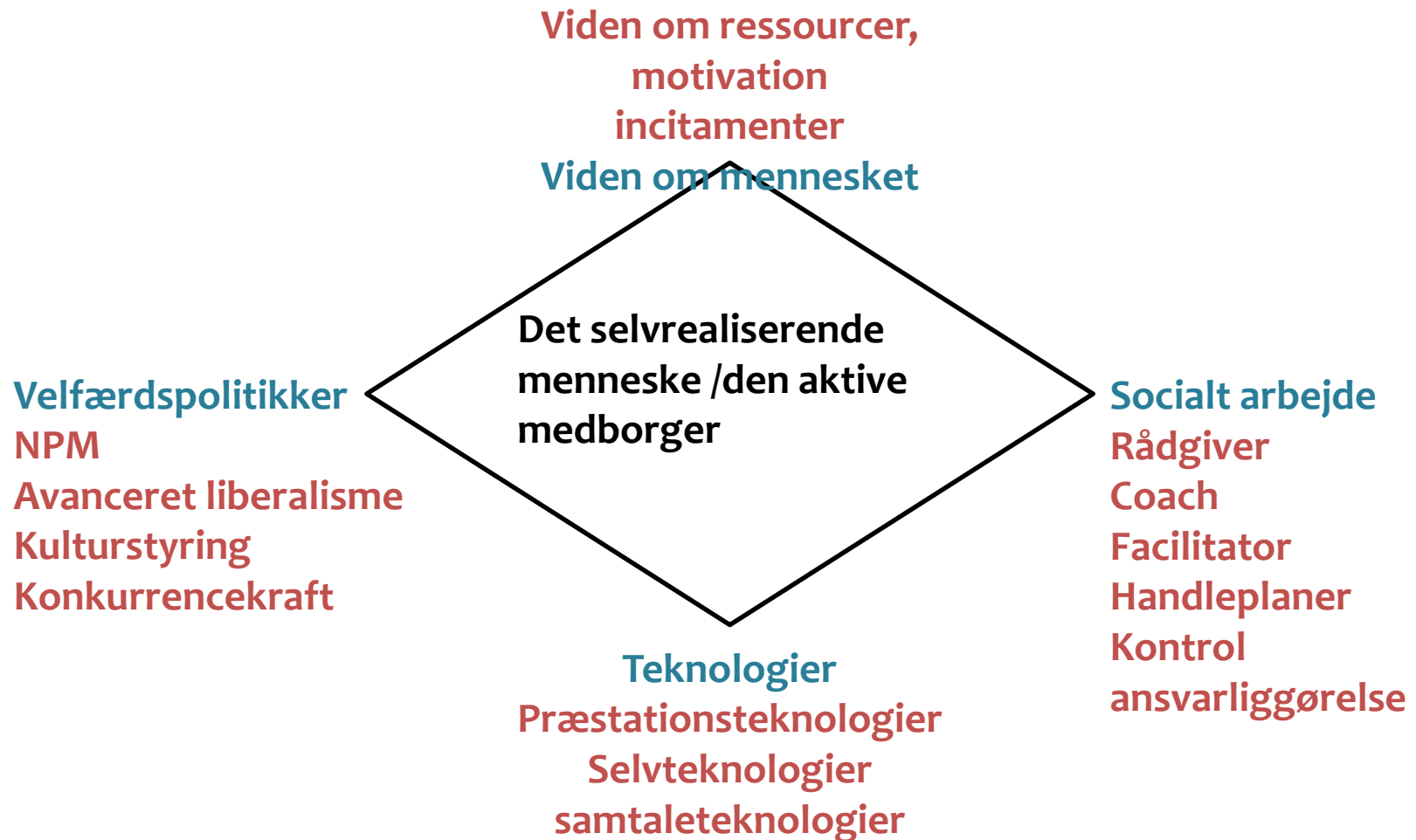
Indsats

Psykiatri, menneske og diagnose – i brydningerne mellem historie og nutid

Berlingske 09.03.16: Brugen af antidepressiv medicin blandt børn eksploderer
På 7 år er antallet af danske børn og unge, der får udskrevet antidepressiv medicin, steget med 60 procent [...] Danmark topper listen over lande som Storbritannien og USA [...] Forskerne kan ikke forklare stigningen og ved ikke om flere børn bliver syge i sjælen, eller om lægerne måske bare udskriver mere medicin

Politiken 09.03.16: Eksperter: Unge er ikke blevet mere skrøbelige, de er blot pressede
Flere børn medicineres for psykiske lidelser. Men de unge er ikke mindre robuste end tidligere mener eksperter

Det aktive selvrealiserende menneske (90-00'erne)

Udviklinger - det produktive menneske

	Menneskesyn	Politik	Viden	Teknologi	Socialt arbejde
20'erne-30'erne	Mennesket som krop i en nation	Befolkningspolitik med fokus på vækst	Biologisme Humanisme Socialhygiejne	Befolkningsoptælling Vejledning	Hjælp til nødlidende (privat/frivilligt) Mødrehjælp og sundhedspleje, arbejdslejre
40'erne-50'erne	Det produktive menneske i samfundet	Velfærdsplanlægning; det gode rige samfund, retfærdighed	Viden om grupperes behov	Undersøgelser og vurderinger, journalisering, disciplinering (Casework)	Profession Rådgivning
60'erne-70'erne	Det sårbare individ	Universalisme Rationalisme Lighed og fællesskab/kollektivism	Sociologi og psykologi med fokus på mangler, afsavn sårbarhedsfaktorer	Socialisering og træning	Institutionalisering Socialarbejderen som ekspert Myndighedsarbejde Empowerment

Udviklinger - det produktive menneske

	Menneskesyn	Politik	Viden	Teknologi	Socialt arbejde
80'erne-90'erne	Det frie rationelle menneske (individualisme)	Neoliberalisme NPM Modernisering Decentralisering	Økonomi Psykologi	Præstations og handleteknologier, IT baserede værktøjer, kortlægninger	Forsøgsarbejde Brugerorientering Empowerment
00'erne	Det aktive selvrealiserende menneske som borger i et samfund	Avanceret Liberalisme Kulturstyring Konkurrencekraft	Risikofaktorer Incitamenten fx motivation Evidens	Præstationsteknologier, selvteknologier Nye samtaleteknologier	Profession Rådgivning Kontraktliggørelse Coaching
I dag	?	Avanceret Liberalisme Frit valg Udvikling	Læring udvikling	Præstationsteknologier, selvteknologier Motiverende samtaler	Generalist Udviklingsarbejde / Coaching Fokus på at fremkalde ressourcer, selvhjulpethed,

Refleksionsopgave

- Find eksempler på udviklingen i menneskesyn i din praksis.
- Del eksemplerne med sidemanden m/k.

Det Post-ontologiske menneske

Fra klient, til bruger, til kunde, til borger til ... Samarbeidspartner?

- Sociale og teknologiske bevægelser, brud og strømninger der falder sammen fra slutningen af 1970erne
- Politiske kræfter sættes ind for at gøre borgere selvhjulpne
- Fra passiv til aktiv socialpolitik
- Fra service til selvstændighed
- Fra klient, til bruger, til borger, til kunde til.....samarbejdspartnere?
- Fra klassisk (kompenserende) ydelsesvelfærd – til (re)habiliterende (kompetenceudviklende) velfærd
- Empowerment, fokus på ressourcer, udvikling, nye rehabiliterings begreber
- Rokader i voluntaristiske / deterministiske menneskesyn, nye frigørelsesbegreber, rokader i ansvars- og skyldsspørgsmål
- Decentralisering af ansvar, centralisering af styring
- **International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)**
- **International Classification of Diseases (ICD-10, DSM)**
- **VUM Voksenudredningsmetoden**
- **Evidensbevægelsens udvikling**

Paradigmeskift i flere spor

- En lærings- og udviklingsorienteret tilgang til borgerne
- En overgang fra diagnosetænkning til funktionsniveaumålinger
Ny sammensætning af målgrupper (psykiatri / udviklingshæmning)
- Ny faglighed – ny rolle for socialarbejderen – Hvad er socialfaglig viden?

Frit valg – eller ulighed?

De bliver glade af at klare sig selv

- ”Vi skal ikke sidde for tungt på borgerne – et minimum af støtte er godt. De psykisk syge kan godt. De bliver glade af at klare sig selv. Besparelser har været godt for os – før ‘sad vi på borgerne’. Nu må de bruge deres **netværk** noget mere. **Vi er jo lige. Vi skal ikke stemple dem.** Jeg skal jo også selv spare op når jeg skal på ferie. Jeg skal jo også selv tage opvasken. Der kommer ikke nogen og vasker op hjemme hos mig. Det er positivt at vi tror på at borgerne kan udvikle sig. At vi skubber lidt på” (Feltnoter Psykiatri / handicap).
- ”Permanente tilstande i form af demens, lammelse, fremadskridende sygdom eller aldring er ikke nogen hindring for at arbejde rehabiliterende” (Ip5 Psykiatri og Handicap).

Kompetenceudvikling eller kompensation?

”Alle tingene er jo gode nok, men han har bare ikke kræfterne til både at gøre rent, lave madplaner og deltage i ressourceforløb, at være social, pleje sit netværk, lave **udviklingsmål** på værestedet og fokusere på **ressourcer** og deltage i recovery- programmer og alt muligt – det er lige som om systemerne ikke snakker sammen og at alle systemerne, uafhængigt af hinanden vil have noget udvikling og selvhjulpethed” (Socialarbejder på handicapworkshop)

”.. (x) kan selv tømme opvasken, gøre rent vaske tøj, tage på værestedet, tage bussen, vaske sig, men han kan ikke det hele, han er nødt til at vælge. Han har så og så mange kræfter, og de kan kun bruges én gang. Det handler ikke om læring. Det handler om at han har en funktionsnedsættelse og manglende kræfter. Han oplever en kognitiv og fysisk udtrætning på grund af funktionsnedsættelsen” (Workshop senhjerneskadede)

Det a-historiske menneske..

- "..... som udgangspunkt tror jeg, at langt, langt hovedparten af mennesker er i stand til at komme i en situation, hvor de kan tage vare på sig selv [...] at komme ud på arbejdsmarkedet. Og det er ikke synd for dem. Tværtimod, det er jo en gave", og videre: "Alle har jo en bagage. Vi har jo allesammen et eller andet pakket ned i rygsækken. Men jeg tror, at den tilgang, der har været tidligere, har været at gå ned og få fat i det i rygsækken, og arbejde lidt med det og rode rundt i det. Men det synes jeg er forkert. Jeg synes i stedet, at man skal give folk nogle mestringsredskaber. Folk skal simpelthen **lære**, at håndtere deres liv med de ting, der nu er i livet, og det der har været i livet" (Interview med jobcenter medarbejder).

Ressourcer, netværk og udvikling

I stedet for at kompensere for funktionsnedsættelse, sygdom og begrænsninger hos den enkelte lægger vi vægt på ressourcer, muligheder og håb (Socialstyrelsen 2012)

Borgerens **ressourcer** og problemstillinger belyses, funktionsniveau udredes – Fokus på at udvikle borgerens **kompetencer** med henblik på, at den enkelte borger skal være i stand til at føre et liv så tæt på det normale som muligt – Hverdagslivet skal tilrettelægges **læringsorienteret og fremadrettet** – Borgerens behov tilgodeses bedst muligt med anvendelse af mindst mulige ressourcer – Udvikling og afprøvning af metoder i forhold til inddragelse af **civilsamfundet**. Opgør med forældet menneskesyn og tilgang til borgeren som **passiv modtager af hjælp og støtte** – overgang til nyt menneskesyn hvor borgeren er **en aktiv medspiller med potentiale for læring og udvikling..** (Masterplan Social og Tilbud 2015)

Arbejde med udvikling og det vi kan måle virker

- **Vision for social og arbejdsmarkedet** : Vi understøtter borgere i at deltage aktivt i **fællesskabet** og udnytte deres **personlige ressourcer** [...] der skal ydes hjælp til selvhjælp ud fra den enkeltes ressourcer, fokus på den enkeltes potentialer og muligheder for udfoldelse af et **aktivt og selvstændigt** liv, hvor forskellighed respekteres og hvor den enkelte motiveres til at arbejde med egen situation og tage **ansvar** for eget liv (Handicapplan).
- Så vi prøver at tænke udviklingen ind hvor end vi kan. Altså, bare et lille bitte ryk er også en udvikling. Så nu skal vi ind og tænke **læring** i stedet for', læringsgrupper og den vej ind. Så de har også gjort noget for simpelthen at lave om på hele strukturen, det er kommet sådan lidt i ryk hvor man før havde et værested - nu har man så sagt at nu er det en indsats, **så nu skal der mål på** hvis det er at vedkommende skal bruge værestedet - så vedkommende ser klart hvad det egentlig er hun skal bruge det her til (Ip4 psykiatri og handicap).

Viden om sociale problemer i dag?

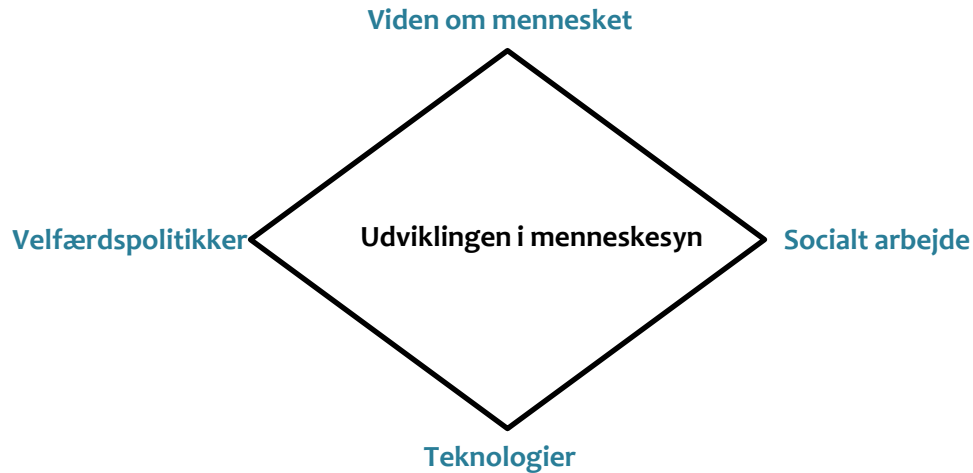

En Storm P- tegning viser en stærkt beruset mand, der en sen nattetime står og fumler efter nøglerne foran sin dør. Han kan ikke finde dem i mørket, men får øje på en gadelygte længere nede af vejen og begiver sig hen under lyset og begynder at lede efter nøglerne der. En nattevandrer passerer forbi og spørger hvad han leder efter? "Mine nøgler" svarer den berusede: "Har du tabt dem her?", spørger den forbigående? "Nej" svarer fulderikken "Men det er det eneste sted der er lys"

(Gengivet i Benny Lihme 2008:30-31).

Menneskesyn i dag?

Hvor er der lys i dag?

Snak med sidemand m/k

Er der 'blinde pletter' og spørgsmål vi ikke stiller? Hvorfor stiller vi ikke de spørgsmål? – og hvad ville der ske hvis vi stillede de spørgsmål?

Udgivelser psykiatri / handicap

Ringø, P (2016) Skidt med årsagen, når bare vi er pålidelige – Om psykiatriske diagnoser historiske udvikling, indhold og funktion I: Tidsskrift for sygdom og samfund, Temanummer: Diagnoser

Ringø,P and Høgsbro, K (2016) Productive potentials or protected individuals? – The concept of disability and mental illness in advanced welfare states. In: Social Work Research in advanced Welfarestates Høgsbro,K and Shaw,I (ed)

Ringø,P , Nissen,M,A, Fallov, M, Kjærulf,J and Birk,R (Forthcoming 2017) Behind political ideas about productivity – Ontological models – and transformations in views on human nature in social work in: Journal of Social work and Society

Ringø, P og Høgsbro, K (2015) Funktionsproblemer og rehabilitering i nyt perspektiv I: Socialt Arbejde i en foranderlig verden Nissen, M, A og Harder, M (ed.)

